

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoP/14/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6412214074
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6412214074.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: C. Z., nar. XX. XX. XXXX a L. Z., nar. XX. XX. XXXX, obe deti bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica, deti rodičov: L.. A. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XXX, X. L., a: L.. K. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX, R., o zvýšenie výživného, o odvolaní otca maloletých detí zo dňa 30. 10. 2013 proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 12P/143/2012-28 zo dňa 29. 05. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 4C/161/2004-19 zo dňa 20. 09. 2004 vo výroku o výživnom na maloleté deti tak, že otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého C. výživným zvýšeným zo sumy 66,39 eura na sumu 100 eur mesačne a na výživu maloletého L. výživným zvýšeným zo sumy 66,39 eura na sumu 80 eur mesačne, počnúc dňom 01. 06. 2013 s povinnosťou otca platiť výživné vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vo zvyšku návrh matky zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom ustanovenej lehote odvolanie otec maloletých detí. Okresnému súdu vytkol, že dôvod, pre ktorý rozhodol o zvýšení výživného vymedzil len veľmi všeobecne a vôbec neuviedol, aké skutočné sú zvýšené náklady matky na starostlivosť o maloleté deti. Okresný súd sa nezaoberal možnosťami a schopnosťami otca a jeho sociálnou a majetkovou situáciou. Uviedol, že v roku 2012 dosiahol príjem len v sume 420,59 eura a v roku 2013 zarobil len 14,80 eura na jednej brigáde. Registroval sa v Tesco ako záujemca o brigádu, ale žiadna mu nebola ponúknutá. Okresný súd sa nezaoberal skutočnosťou, že nemá príjem, nepoberá ani žiadnu dávku sociálnej pomoci, je evidovaný na Úrade práce v Poprade a nezaoberal sa ani tým, že sa snaží nájsť si zamestnanie, ale nakoľko má záznam v registri trestov, jeho pracovné možnosti sú veľmi obmedzené a sťažené. Na rozdiel od matky, on nie je vlastníkom žiadneho hnutelného majetku, motorových vozidiel alebo nehnuteľností. Okresný súd tiež nezisťoval majetkové pomery na strane matky. Matka v konaní uvádzala náklady rodiny a nie náklady výlučne na starostlivosť o maloleté deti; do týchto nákladov započítala aj svoje náklady na stravu, čo aj na pojednávaní potvrdila a preto okresný súd nesprávne zistil a vyhodnotil skutočné náklady na maloleté deti. Súd by mal vziať do úvahy aj skutočnosť, že matka a maloleté deti žijú v oveľa lepších životných podmienkach ako on. Okresný súd rozhodol o zvýšení výživného iba na základe toho, že sa za posledných 10 rokov nezvyšovalo, neberúc do úvahy jeho sociálnu situáciu, čo považoval za nespravodlivé. Podľa názoru otca teda okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci - možnosti matky a nesprávne vyhodnotil schopnosti a možnosti otca. Rozsudok okresného súdu preto otec navrhol zmeniť a návrh matky na zvýšenie výživného zamietnuť, alternatívne navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Matka maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že dom, na ktorý otec v odvolaní poukazoval je jej rodičovským domom a stále v ňom žije jej matka (stará matka maloletých detí) so svojim synom a rodinou. Ona je podielovou spoluvlastníčkou tejto nehnuteľnosti o veľkosti podielu 1/8, pričom tento podiel nadobudla titulom dedenia. Motorové vozidlo musela predať, pretože zo svojho príjmu nedokáže vychovať ich dve deti. Spolu s deťmi žijú v sociálnom mestskom byte, za ktorý mesačne platí 209 eur, čo v prepočte vychádza 70 eur na jednu osobu. Otec pritom platí už 10 rokov výživné na každé dieťa len po 66,39 eura mesačne. Od detí, ktoré otca navštevujú má vedomosť o tom, že otec vďaka svojej priateľke žije honosným spôsobom života. Keď bol otec takmer štyri a pol roka vo väzení, výživné jej platil štát. Potom, čo sa vrátil z väzenia dúfala, že sa bude snažiť nájsť si prácu a bude sa starať o svoje deti. Opak je ale pravdou. Starší syn už študuje strednú školu, kde býva na internáte a domov chodí na víkendy. Každý mesiac mu platí nájomné 23 eur, raňajky, obedy a večere 30 eur a každý týždeň mu dáva ešte 20 eur na cestovné a na desiate a olovranty. K tomu treba prirátava výdavky na školu (knihy, zošity, písacie potreby a podobne), zdravotnú starostlivosť (najmä stomatológia), oblečenie, obuv a výbavu pre šport. Deti sú veku, keď veľmi rastú a potrebujú sa zdravo a výdatne stravovať. Matka navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Kolíznym opatrovníkom sa k odvolaniu otca nevyjadril.

V dôsledku podaného odvolania krajský súd vec prejednal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), postupom podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania a rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ OSP zrušil a podľa ustanovenia § 221 ods. 2 OSP vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Z predloženého spisu vyplýva, že matka osobne podala okresnému súdu návrh na zvýšenie výživného na maloleté deti dňa 12. 10. 2012 a žiadala, aby súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletému C. zo sumy 66,39 eura na sumu 150 eur mesačne a k maloletému L. zo sumy 66,39 eura na sumu 100 eur mesačne. Uviedla, že maloletý C. je žiakom 9. ročníka základnej školy, maloletý L. je žiakom 4. ročníka základnej školy, ona pracuje na ÚPSVaR L.V., pracovisko X. L.. Vyčíslila mesačné príjmy rodiny tak, že jej príjem predstavuje 500 eur netto, ďalej poberá prídavky na deti 45,08 eura, výživné od otca 132,78 eura a peňažný príspevok na kompenzáciu na zvýšené výdavky (diéta) 32,12, čo spolu činí 713,98 eura. Vyčíslila aj mesačné výdavky rodiny spolu v sume 972 eur a tieto špecifikovala nasledovne: nájomné 209 eur, inkaso 28 eur, telefón 20 eur, topánky 50 eur, odevy 80 eur, strava 400 eur, potreby v škole 70 eur, šport a kultúra 60 eur, lekár (zubár) a lieky 55 eur. Uviedla, že terajšie výživné nepostačuje na výživu a základné potreby maloletých detí a preto sa domáhala zvýšenia výživného počnúc dňom 01. 10. 2012.

K návrhu sa písomne vyjadril otec maloletých detí, ktorý so zvýšením výživného nesúhlasil a návrh žiadal zamietnuť. Tvrdil, že od poslednej úpravy výživného nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala jeho zvýšenie. Uviedol, že v čase od 15. 04. 2008 do 10. 09. 2012 bol vo výkone trestu odňatia slobody, počas ktorého nebol zaradený na výkon práce a teda nemal žiadny príjem. V súčasnosti je nezamestnaný, evidovaný na ÚPSVaR Poprad, nemá žiadny príjem a nepoberá ani žiadne dávky sociálnej pomoci. Po prepustení z výkonu trestu sa snažil zamestnať, avšak neúspešne. V roku 2012 mal len jednu brigádu, na ktorej zarobil 420,59 eur. Toto bol v roku 2012 jeho jediný príjem. V roku 2013 odpracoval tiež len jednu brigádu a zarobil si 14,80 eura. Registroval sa ako záujemca o brigádu v Tesco, ale žiadna brigáda mu ponúknutá nebola. Prácu si hľadá stále, no vzhľadom k tomu, že má záznam v registri trestov, nevie si ju nájsť. Nevlastní žiadny hnutelný či nehnuteľný majetok, okrem nepojazdného auta. Toho času býva u svojej partnerky R. H. v J., v jej byte, táto ho vlastne živí a platí za neho aj výživné. S deťmi sa stretáva podľa finančných možností, chodievajú za ním do Popradu a jeho priateľka im vždy kúpi nejaké ošatenie, chodia na výlety a je o ne riadne postarané. Poukázal na to, že matka neuviedla v návrhu, že na deti poberá aj daňový bonus 40 eur mesačne a naopak v návrhu uviedla náklady rodiny, teda do nich započítala aj náklady na seba, napríklad pri strave. Podľa jeho názoru ani výdavky na odevy a obuv či na potreby do školy nie sú mesačnými nákladmi a nie je zrejme ani to, či deti potrebujú 60 eur mesačne na kultúru a šport.

Na pojednávaní pred okresným súdom matka uviedla, že na podanom návrhu trvá a súhlasí s tým, aby výživné bolo zvýšené počnúc dňom 01. 06. 2013. Svoje príjmy vyčíslila zhodne s podaným návrhom. Jej náklady sú spojené s nájomným, inkasom, telefónom, stravou, deťom musí kupovať oblečenie, potreby do školy. Deti sa stravujú v školskej jedálni. Ďalšie náklady sú spojené so športom a kultúrou pre

maloleté deti, ako aj s návštevou lekára. Uviedla, že deti sa s otcom stretávajú a otec im príležitostne kúpi oblečenie a rôzne darčeky. Otec na pojednávaní sa pridržiaval svojho písomného vyjadrenia k návrhu. Kolízny opatrovník žiadal, aby súd návrhu matky vyhovel.

Okresný súd vo veci rozhodol podľa ust. § 78 ods. 1, 3, § 75 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“). Z odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že okresný súd zhodnotiac výsledky vykonaného dokazovania dospel k záveru, že dohoda rodičov o výžive na maloleté dieťa nie je v rozpore s platnými právnymi predpismi ani so záujmami maloletého dieťaťa, preto rodičovskú dohodu schválil. Vo veci mal okresný súd preukázané, že o výživnom na maloleté deti sa posledne rozhodovalo pred 10 rokmi. Maloleté deti sú staršie, fyzicky aj psychicky vyspelejšie a je nepochybné, že úmerne s vekom sa zvyšujú aj výdavky na ich výživu a na zabezpečenie ostatných nevyhnutných potrieb. Zároveň mal okresný súd preukázané, že vinou otca, ktorý je po výkone trestu, nie je pracovne zaradený a nemôže vykonávať živnostenskú činnosť, ktorú vykonával pri predchádzajúcej úprave výživného.

Podľa ust. § 62 ods. 2, 4 a 5 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ust. 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa ust. § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

V konaní o určení o určení vyživovacej povinnosti rodičov k deťom súd vychádza zo zákonných kritérií obsiahnutých v ust. § 62 a nasl. ako aj zo spoločných ustanovení obsiahnutých v § 75 a nasl. Zákona o rodine. Súd musí skúmať príjmové, majetkové a sociálne pomery osoby povinnej prispievať výživným na dieťa ako aj na strane osoby, ktorej maloleté dieťa bolo na základe rozhodnutia súdu zverené do osobnej starostlivosti a je povinný zistiť i ďalšie okolnosti majúce vplyv na vyhodnotenie reálnych schopností a možností povinného rodiča prispievať na výživu maloletého dieťaťa. V nadväznosti na takto zistený skutkový stav, po zvážení a zhodnotení odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa potom súd stanoví, respektíve upraví rozsah vyživovacej povinnosti, adekvátne na zistený skutkový stav.

Súdne rozhodnutie o výživnom možno zmeniť za podmienok ustanovených v § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom je zmena pomerov. Zmenu pomerov treba zistiť porovnaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie výrazná zmena tých okolností - na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Musí ísť o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že výživné určené v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii ako na strane osoby k výžive povinnej, tak i osoby k výžive oprávnenej. Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny v pomeroch účastníkov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy.

Preskúmaním odvolaním napadnutého rozsudku a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci. Okresnému súdu treba v prvom rade vytknúť, že sa v zmysle vyššie uvedeného nezaoberal zmenou pomerov na strane účastníkov konania, ale len stroho konštatoval, že posledne sa o výživnom na maloleté deti rozhodovalo pred 10 rokmi, od ktorej doby sú deti staršie a fyzicky vyspelejšie. Takéto konštatovanie je pre rozhodnutie vo veci nepostačujúce a rozsudok okresného súdu je z uvedeného dôvodu

nepreskúmateľný. V odôvodnení rozsudku okresný súd tiež poznamenal, že súd schválil rodičovskú dohodu o výživnom, čo ale nezodpovedá obsahu spisu a vyjadreniam otca produkovaným v konaní, ktorý zásadne bol proti tomu, aby sa výživné na maloleté deti zvyšovalo. S odstupnosťou desiatich rokov, kedy sa o výživnom naposledy rozhodovalo, možno v zásade bez väčších pochyb konštatovať, že za tento čas muselo dôjsť k zvýšeniu odôvodnených potrieb maloletých detí. Je ale potrebné, aby mal súd spoľahlivo zistené a preukázané, aké konkrétne výdavky má matka v súvislosti so starostlivosťou a výživou maloletých detí; tieto výdavky musí matka špecifikovať osobitne na každé dieťa zvlášť. Zo spisu odvolací súd zistil, že maloletý C. začal navštevovať strednú školu a matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, aké výdavky jej v súvislosti s tým začali vznikáť, keďže C. býva na internáte a domov dochádza. Uvedená nová skutočnosť môže byť významná pre rozhodnutie súdu o výživnom a je zároveň novou skutočnosťou, ohľadom ktorej musí okresný súd previesť dokazovanie. Okresný súd si vyžiada aj potvrdenie od zamestnávateľa matky ohľadom jej príjmu, nakoľko takýto dôkaz sa v spise nenachádza a v tomto smere sa nemožno uspokojiť len s tvrdením matky. Vyzve tiež matku, aby preukázala výdavky v súvislosti s bývaním (výšku nájomného, inkaso), platbou telefónu, zdravotnou starostlivosťou o deti. Na strane otca okresný súd preverí, či je pravdivé jeho tvrdenie, že sa snaží nájsť si zamestnanie.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd záverom konštatuje, že okresný súd vo veci riadne nezistil skutkový stav a následne vec nesprávne právne posúdil, preto odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci vykoná dokazovanie v naznačenom smere, prípadne vykoná aj ďalšie dokazovanie, ktorého vykonanie sa bude javiť potrebným pre rozhodnutie v danej veci. Na základe doplneného dokazovania aplikujúci pri rozhodovaní ustanovenie § 78 ako aj § 62 a nasl. Zákona o rodine, okresný súd znovu vo veci rozhodne.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.